

PROJECTE EDUCATIU

ANÀLISI DE LA REALITAT

L'afirmació segons la qual les societats occidentals desenvolupades estan patint una "crisis de valors" és un tòpic molt trillat però, no per això, deixa d'ésser veritat. En el sentit més ampli, una causa important d'aquesta crisi és la transformació que han viscut aquestes societats, passant d'una estructuració social basada en la família com a nucli més important d'influència en la societat, a d'altres nous nuclis d'influència social que pertanyen a un mateix grup generacional (**Eisenstadt 1956**). Al llarg de la història social de la joventut s'ha valorat aquesta situació de diferents maneres, ja que en certa mesura aquesta transformació és necessària per a qualsevol canvi social, però un nombre important d'observadors des de diferents punts de vista han vist aquests canvis com a negatius i aquestes inquietuds han impulsat la creació de noves entitats per tal d'educar aquests nens i joves en el context del temps lliure. Aquestes iniciatives han partit de diferents perspectives polítiques, socials i religioses i fins i tot d'algunes que pretenen ésser "neutrals" en aquestes qüestions, o com a mínim educar des d'un consens de valors àmpliament acceptat com a reacció contra la intolerància experimentada en altres sectors.

Joventut per a Crist va néixer l'any 1948 com a una entitat al servei de les esglésies evangèliques d'aquest país i per això comparteix amb elles una mateixa cosmovisió genèrica de la qual sorgeix el seu projecte educatiu de cara als membres d'aquestes comunitats i també de cara a la societat en general. Com el seu nom indica, es va dirigir principalment als joves encara que estava involucrada en un ampli ventall d'edats. En aquella època el poble evangèlic d'aquest país vivia una situació de discriminació religiosa i la força d'aquest moviment es va centrar en animar als joves a viure i expressar els valors que provenien de la seva fe malgrat la situació de prohibició externa. Si no es podien fer grans convocatòries, es feien sortides al camp. Si no es podien posar rètols públics, es feia córrer la veu de persona a persona. El que es considerava important era viure i comunicar la vigència d'una relació personal amb Jesucrist.

En aquest sentit **Joventut per a Crist** compartia la visió de la realitat d'altres grups evangèlics, però també va ser una iniciativa de renovació dins d'aquestes comunitats, sobretot en la introducció de mitjans nous per a donar a conèixer els valors de la seva fe a la societat i fer-ho amb creativitat i celebració

en el context del lleure. El projecte de muntar una escola d'educadors en el lleure responia a certes mancances identificades en les nostres congregacions.

En primer lloc és important notar que, com a sector de la població, les esglésies evangèliques tenen un alt nivell d'activitat en l'organització de colònies i activitats per a nens, adolescents i joves en el lleure. Però també és important notar que és un sector que està creixent. Algunes d'aquestes comunitats s'han duplicat en nombre de membres en l'última dècada.

En segon lloc, amb tota l'activitat del sector, hi ha una gran necessitat de formació de monitors i directores d'activitats per a nens i joves que realitzen quasi cada una d'aquestes congregacions evangèliques. Encara que una part de les activitats més comuns solen ser de caràcter setmanal i realitzades a l'interior dels locals de les esglésies, i també que moltes de les sortides que es fan són de caràcter familiar i intergeneracional, no deixa de ser palesa una manca de formació específica en el sector.

En tercer lloc, els comentaris de persones que han assistit a altres escoles de temps lliure per a obtenir algun títol oficial coincideixen en destacar la relativa dificultat d'encaixar la formació rebuda en el seu context d'actuació. Per la seva formació personal, molts prefereixen rebre seminaris i cursos no homologats però que provenen del seu mateix sector, abans que rebre un curs oficial que té una altra ideologia i context institucional de referència. Molts membres de l'equip de l' **Escola d'Evangèlica d'Educadors en el Lleure** han assistit a una escola de lleure de confessió catòlica per afinitat però tots coincideixen en el fet que malgrat certa afinitat troben grans diferències que tenen repercussions en la preparació necessària per tal d'atendre les necessitats i expectatives que sorgeixen en l'àmbit de les esglésies evangèliques.

Al mateix temps, alguns de l'equip que hem treballat als dos sectors, estem convençuts que el model educatiu de la pedagogia del lleure i tot el camp de l'animació socio-cultural pot aportar molt a la tasca educativa de les esglésies evangèliques. Però fa falta un espai de reflexió pròpia per a poder fomentar i aprofitar al màxim aquest diàleg i aportació.

Com a entitat, el nostre projecte sorgeix d'una anàlisi de la situació humana fonamental i permanent que es basa en la nostra fe cristiana i que es detalla a l'ideari que es presenta a continuació. Però també respon a una necessitat dels nens i joves en una societat determinada. El projecte específic de l'escola respon a la manca de formació dels dirigents d'aquestes activitats en el nostre sector.

L'Escola està dirigida principalment a la formació d'educadors en el temps lliure de les esglésies evangèliques de Catalunya, però es pretén alhora oferir els nostres serveis a aquelles persones que puguin estar interessades en la nostra formació. Al ser un projecte de les esglésies evangèliques, pretén ser una educació en la fe, realitzada cara a la comunitat cristiana, centrada en l'educació de valors i no en l'adoctrinament, anunciant a Jesucrist com a Salvador i llibertador avui, presentant-lo com a model de persona i com a model de societat

alternativa, amb els seus valors de justícia, pau, amor, solidaritat, igualtat, servei i alegria

IDEARI - OPCIONS DE FONDS

1. Una educació basada en una cosmovisió determinada.

Quan la Bíblia comença amb la frase "*En el principi, Déu va crear el cel i la terra.*" entenem que ens indica dues coses. L'univers té una existència objectiva i és resultat de l'obra creadora de Déu. Per tant existeix una realitat a analitzar i té el seu origen en un Déu personal i independent de la seva creació. La realitat no tant sols existeix, sinó que es pot conèixer fins a cert punt. Té un disseny intel·ligent i per això una pedagogia de descoberta es basa en la realitat, no en la subjectivitat total en la qual cadascú construeix el seu univers personal.

2. Una visió integral de les persones.

L'ésser humà és una unitat integrada per les seves parts física, intel·lectual, social i espiritual, amb capacitat per a relacionar-se amb el seu Creador. L'educació en el lleure o en qualsevol altre camp hauria de tenir en compte aquesta realitat. És a dir, a l'esplai també es pensa, a l'escola participen els cossos, i l'espiritualitat és un dimensió important en tota la vida.

Creiem que les persones són éssers creats per Déu a la seva imatge i semblança. Per tant, cada persona té un valor infinit perquè és única en el món. Pel fet de ser creats per Déu a la seva imatge i semblança les persones també són creadores i creatives, tenint múltiples habilitats, valors i talents personals que poden i han de ser potenciats de manera adient i integral.

3. La llibertat i la responsabilitat.

Com a persona amb la llibertat de decidir dintre els límits de la seva finitud cadascú és responsable de les seves decisions i té la capacitat de relacionar-se d'una forma harmoniosa amb Déu, amb la resta d'éssers humans i amb la resta de la creació. L'ésser humà és lliure per a escollir el seu camí a la vida, però aquesta mateixa llibertat implica una responsabilitat en les pròpies decisions i accions. L'individu pot ésser més lliure del que és, podent aspirar a quelcom millor: estimar Déu i estimar els altres.

4. La contradicció essencial de l'ésser humà.

En general, l'ésser humà no viu segons la llibertat i harmonia per la qual fou creat sinó que ha escollit el camí de l'egoisme, el domini, la ignorància i l'esclavatge. El resultat és que està alienat envers ell mateix, el seu entorn, la resta de persones i el seu Creador. La societat és el resultat del conjunt de virtuts i vicis dels individus que l'han format al llarg de la història humana. Per això no es pot canviar la societat sense canviar els individus que la formen. Els éssers humans necessiten de la intervenció de Déu per tal de tornar al seu

camí. La llibertat no es fonamenta només en el fet que cadascú pugui fer allò que vulgui sinó que cadascú vulgui fer aquelles coses per a les quals va ser creat, com estimar i donar-se als altres.

5. La vida com a resposta de gratitud i celebració.

L'essència de la fe cristiana evangèlica estriba en el fet que Déu s'ha revelat en la persona de Jesucrist i fa possible un nou model de persona i de societat d'acord amb el seu pla original. Per tant, l'actitud més bàsica de la vida consisteix en viure-la com a resposta i celebració per la generositat de Déu.

6. Model de persona.

Jesucrist és el model de persona nova del nostre projecte educatiu ja que ensenya, viu i fa possible que els altres visquin l'estil de vida pel qual van ser creats.

7. Model de societat.

Proposem a Jesucrist com a model d'una nova humanitat (persones) i, per tant, com a mitjà de canvi orientada a una societat millor (col·lectius).

Pensem que la persona no és autosuficient, i que necessita de la resta d'individus per tal de créixer i desenvolupar-se. Per tant, el diàleg amb els altres (i això inclou el diàleg de la pròpia fe) dins el context contemporani i històric actual és una necessitat inherent a l'home.

Pensem que l'educació de caire cristià promou el canvi en les persones, comunitats, societats i estructures, ja que no tant sols forma: també transforma.

Declarem també que l'objectiu de tota educació que pren com a model l'Evangeli, és el de promoure un concepte de comunitat i societat obert a persones de diferents races, cultures, classes socials, i sexe que trenqui barreres i clixés preestablerts, ja que tots som iguals davant Déu.

Per aquestes raons, un distintiu important dels cristians evangèlics és la importància que té la comunitat de fe. Els qui segueixen el camí de Jesús han de donar exemple d'una societat alternativa amb la seva vida en comunitat i han de traslladar aquests valors als altres amb el seu servei i testimoni a un món ple d'alienació i d'injustícia.

8. Un estil pedagògic que parteix de l'exemple de Jesús. Encara que aquest és un tema molt ric i que qualsevol resum s'ha d'entendre com a una aproximació puntual més que una declaració definitiva, com a mínim els següents aspectes de la pedagogia de Jesús ens serveixen com a model.

La vida de l'educador com a mitjà educatiu

Jesús es l'encarnació de l'ensenyança de Déu a la humanitat. L'Apòstol Joan el va descriure com al *Verb*. És contingut i mitjà educatiu al mateix temps. Aquest fet va marcar la seva pedagogia. La seva coherència li conferia una autoritat insòlita. Donava exemple del que ensenyava. Va denunciar l'estil pedagògic d'altres que separaven el coneixement del comportament. Parlava de practicar la veritat i no només de predicar-la. Convidava als qui l'escoltaven a seguir-lo, a imitar el seva vida, no tant sols a seguir els seus consells. Parlava de transmetre vida als demès i no simplement idees. Al deixar els seus deixebles va dir que tal com Déu l'havia enviat, Ell els enviava com a representants vius de la vida de Déu. Per a l'educador cristià, doncs, això implica que ha d'existir coherència entre paraula i acció. No es pot transmetre una vida que no es té. La vivència personal de la fe és necessària per a poder transmetre-la.

La contextualització

La pedagogia de Déu en Jesucrist va començar uns trenta anys abans que es posés a parlar. Feia falta un coneixement a fons del context dels destinataris del seu missatge i una identificació total amb ells. El seu llenguatge i el contingut metafòric de la seva doctrina no va tenir el seu origen a l'acadèmia ni va ser fruit de l'abstracció, sinó de la realitat que l'envoltava. Per això és imprescindible que qualsevol projecte educatiu parteixi de les arrels d'identitat personal, familiar, social i cultural dels participants.

Creiem que un profund sentit d'identitat cultural no està contradit amb un èmfasi en la importància de la reconciliació, comunicació i intercanvi amb altres cultures. El nostre projecte és català perquè va néixer aquí i es desenvolupa aquí. Però també s'ha enriquit mitjançant l'intercanvi cultural que, de fet, és una de les millors eines per tal d'entendre, analitzar i transformar la cultura pròpia.

Una espiritualitat basada en la revelació de Déu.

"No tant sols de pa viurà l'home." va dir Jesús. Encara que començava la seva pedagogia en el context de l'entorn en què es movia, el desenvolupament de la mateixa no quedava estancat en aquest punt. Refermava la possibilitat i la importància d'una relació amb Déu que Ell mateix feia possible. Cada persona és un ésser material i alhora espiritual; per tant, no podem oblidar aquest últim aspecte si volem dur a terme una educació integral de la persona. La finalitat de tot esforç pedagògic és apropar la persona a la realitat, ja sigui des de la raó, la ciència, la història, la intuïció, l'art, l'experiència, o la imaginació, però una part important d'aquesta realitat es coneix mitjançant la revelació de Déu en la història i per la fe. El Jesús ressuscitat convidava a una reflexió crítica sobre els fets de la seva realitat. Per tant, com a educadors cristians apel·lem a una educació conscienciadora en la línia de la pedagogia alliberadora de l'individu que examina aquests fets històrics i busca entendre les seves implicacions cara la realitat personal.

Volem crear un context dins del qual cadascú tingui el suport necessari per a la formació de la seva identitat pròpia i fe personal.

La importància de l'individu.

La pedagogia de Jesús va ser personalitzada. Va respondre a les necessitats de l'individu. Va parlar de Déu com a un pare que va córrer per a abraçar el seu fill descaminat. Es va comparar a un pastor que coneix a cada ovella pel seu nom.

Per tant, ha d'existir una dimensió personal i individualitzada en la pedagogia de l'educador cristià. La seva tasca és donar perspectives i provocar inquietuds respecte la cultura, els símbols, els compromisos, les normes, la vida en comú, etc. Ha de ser capaç de formar internament unes actituds, valors i comportaments propis, donant a cada persona l'opció per a que esculli el seu propi camí a la vida i la societat. L'educació ha d'ajudar a descobrir a nens, adolescents i joves la seva pròpia personalitat i a que aquesta es manifesti de forma expressiva i creativa.

El quotidià

Jesús va escollir els seus deixebles perquè *“estesin amb Ell”* (**Marc 3:14**) Va ensenyar de forma itinerant, al mercat, als camps, al carrer. Les metàfores que va utilitzar també reflecteix aquest fet. Això té moltes implicacions per a l'educador cristià especialment en la recerca d'una integració entre fe i vida. La qualitat de la vida espiritual d'una persona s'ha de veure en les seves relacions i en el servei als altres. S'han de transmetre valors i actituds que s'aprenen en la convivència. No només afecta als aspectes conscients del comportament sinó que també és necessari que s'internalitzin. El lleure és un context ideal per a aquest tipus de “contagi” o influència interpersonal.

Les relacions personals, familiars i comunitàries

Jesús es qui va resumir la vida moral amb dos manaments, l'amor a Déu i l'amor al proïsme. L'educador cristià creu, doncs, que sense l'amor no es pot aprendre res. Aquest principi té aplicació a la metodologia pedagògica des del nivell més elemental de la relació educador - educand i un corresponent èmfasi en els continguts de creixement personal i les habilitats socials que això implica, una metodologia prioritària de treball en grups, un èmfasi en el treball intergeneracional i amb les famílies, la reconciliació intercultural, el conèixer i valorar la seva cultura però també la dels altres, i la reconciliació entre diferents classes socio-econòmiques. La comunitat de fe és el referent concret que evita que aquests valors es converteixin en mera utopia. Una manera important de reforçar els valors de comunitat i ajuda mútua en el creixement personal és amb els principis de la pedagogia cooperativa i el treball en equip.

Entenem que la família és el primer context educatiu. L'educació en el lleure dona suport a la família i optem intencionadament per aquests dos contextos com a privilegiats cara a l'educació en valors ja que emfatitzen la necessitat de coherència en la vida quotidiana, més que simple coneixement com podria ser el cas de l'educació formal. Així mateix recalquem la importància de formar per a una visió unificada i coherent de la vida harmonitzant les influències de les diferents institucions educatives.

Una vida de testimoni i servei als altres

Jesús tenia molt clar quina era la seva missió. La resumeix per mitjà de les paraules del profeta Isaïes *“L'Esperit del Senyor reposa sobre meu, ja que Ell m'ha ungit per a portar la bona nova als desvalguts, m'ha enviat a proclamar la llibertat als captius i als cecs el retorn a la llum, a deixar en llibertat els oprimits i a proclamar l'any de gràcia del Senyor.”* Contenia els dos elements essencials del seu missatge: expressar la realitat de Déu i de servir als demès en el seu Nom.

Una pedagogia activa i un aprenentatge mitjançant l'experiència

Per a transmetre la seva missió als seus seguidors, Jesús els conduïa amb ell durant una estona per, més tard, encaminar-los directament a l'acció. Els enviava a predicar i a actuar d'acord amb aquests principis. Més tard els ajudava a analitzar i aprendre de la seva experiència.

Per aquesta raó rebutgem el divorci comú entre pedagogies tradicionals que se centren en les paraules i pedagogies actives que se centren exclusivament en l'acció. Reivindiquem un procés global d'aprenentatge que inclou acció, reflexió, l'aportació de coneixements d'altres i la nova aplicació de l'experiència de cada individu i de la comunitat.

Una metodologia inductiva

Els recursos didàctics més utilitzats per Jesús van ser la pregunta i la paràbola. Despertava interès i inquietud abans d'aportar respostes o informació nova.

Una pedagogia de confrontació pel canvi personal i social

En contrast amb una societat relativista segons la qual tot depèn, Jesús tenia molt clar quin era el camí de Déu i quina era la diferència entre el bé i el mal. No sentia por de confrontar a la gent amb la seva necessitat de canviar.

La participació

Entenem que Jesús va rebutjar els model jeràrquics per a l'organització dels seus deixebles, dient que *“qui vulgui ser el primer ha de ser el vostre servidor.”* Per tant optem per un estil d'organització i aprenentatge participatiu,

on l'aportació de cada individu és important i les habilitats d'escoltar, comunicar-se, treballar junts i resoldre conflictes són prioritaris.